Syyttäjälaitos
Valtakunnansyyttäjän toimisto

29.9.2021 Dnro 127/61/2021

Eduskunta
Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Syyttäjälaitoksen lausunto eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys vuoden 2022 talousarvioksi

Hallituksen esityksessä on esitetty Syyttäjälaitoksen toimintamenomomentille vuoden 2022 määrärahaksi 54,680 M euroa. Määrärahassa on laskua 1,049 M euroa vuoden 2021 varsinaiseen talousarvioon.

Syyttäjälaitoksen toimintamenorakenne

Syyttäjälaitoksessa henkilöstön palkkausmenojen osuus kokonaismenoista on ollut 76 % vuonna 2020 ja pysynyt samalla tasolla edelliseen vuoteen nähden, mutta osuus on laskenut vuotta 2020 edeltävästä noin 80 % tasosta. Vuonna 2021 Syyttäjälaitos saanut mm. koronaepidemiasta johtuvan ruuhkan purkuun lisämäärärahaa, jonka avulla on pystytty lisäämään henkilöstön määrää. Osa määrärahasta siirtyy käytettäväksi vuonna 2022.

Toimitilamenojen osuus kokonaismenoista on vuonna 2020 ollut 6,9 % ja osuus on ennakoidusti hieman pienentynyt edellisestä vuodesta, mutta kehyskaudella sen arvioidaan palautuvan vuoden 2019 tasolle vuonna 2024.

Syyttäjälaitoksen kannalta suuria epävarmuustekijöitä liittyy edelleen ICT-menojen vaikeasti ennakoitavaan kehitykseen ja yllättäviin menolisäyksiin. ICT-menojen määrä on vuonna 2020 ollut 6 M euroa ja osuus on 11,9 % kokonaismenoista. Suuntaus on ollut voimakkaasti kasvava ja menotason voidaan ennakoida olevan kasvava myös jatkossa, vaikka tämän hetken tietojen valossa tilanteen arvioitaisiinkin olevan tasaantumassa. ICT:tä on sekä ajantasaistettu että kehitetty viime vuosien aikana voimakkaasti ja se on tietointensiivisen työn kannalta välttämätöntä kehitystä, mutta näyttäytyy varsinkin Syyttäjälaitoksen kokoisen kirjanpitoyksikön toimintamenoissa suhteellisen suurena menojen kasvuna. Osa menolisäyksestä aiheutuu hankkeista, joissa uusia tietojärjestelmiä kehitetään ja otetaan käyttöön, mutta osa johtuu myös perustietotekniikkaan liittyvien jatkuvien palveluiden ylläpidosta. Ensin mainitut lisäkustannukset ovat kertaluontoisia, mutta uusien järjestelmien ylläpidosta aiheutuu myös pysyviin menoihin tason korotusta. On myös ennakoitavissa, että

Syyttäjälaitos
Valtakunnansyyttäjän toimisto

29.9.2021 Dnro 127/61/2021

Syyttäjälaitoksen toiminnan kannalta kriittisen AIPA-järjestelmän jatkokehittäminen ja ylläpitäminen vuoden 2022 jälkipuoliskolla päättyvän käyttöönottohankkeen jälkeen tulee vaatimaan sitoutumista välttämättömiin kertaluonteisiin ja pysyviin menolisäyksiin. Näiden kustannusten määrää ei ole pystytty toistaiseksi arvioimaan.

Syyttäjälaitoksen työtilanteen kehittyminen

Syyttäjälaitoksen työtilanteen kehittymistä ja sen suhdetta käytettävissä oleviin voimavaroihin on kuvattu Syyttäjälaitoksen valtioneuvoston selontekoon sisäisestä turvallisuudesta 10.9.2021 antamassa lausunnossa, joka toimitetaan tämän lausunnon liitteenä.

Johtopäätös

Syyttäjälaitoksen voimavaratilanteen kestävyystarkasteluissa on arvioitu, että rikosvastuun toteuttamisen kielteisen kehityksen pysäyttäminen ilman asiamäärien kasvua edellyttäisi Syyttäjälaitoksen voimavarojen merkittävää lisäämistä. Vuodelle 2020 myönnetyn lisämäärärahan ja siitä vuodelle 2021 siirtyvän määrärahan turvin pystytään henkilöstömäärää lisäämään tilapäisesti, mikä auttaa asiamäärien hallinnassa määräaikaisesti. Asiamäärien hallinta pitkäjänteisesti ja ruuhkautumisen estäminen jatkossa edellyttää kuitenkin sitä, että määrärahatilanne saataisiin vakiinnutettua kestävälle tasolle niin, että Syyttäjälaitoksen henkilöstömäärää pystyttäisiin ylläpitämään normaalioloissa ja ilman merkittävää asiamäärän kasvua noin 590 htv:n tasolla.

Tarpeelliseksi arvioitu noin 590 htv:n taso tarkoittaisi vuodelle 2022 noin 58,6 M euron ja vuodesta 2023 eteenpäin noin 57 M euron määrärahatasoa, edellyttäen, että muissa menoissa ei tapahdu ennakoimatonta lisäkasvua. Etenkin ICT-menojen kehitys on tältä osin merkittävä riski, koska välttämätön, toimiva ja tietoturvallinen ICT-infrastruktuuri tulee varmistaa ja uhkana on, että sen edellyttämät lisämenot joudutaan kattamaan henkilöstön määrää supistamalla. Esitetyllä määrärahatasolla pystyttäisiin myös ylläpitämään tarpeellista siirtyvän määrärahan määrää.

Syyttäjälaitoksen ydintyö on erikoisasiantuntemusta edellyttävää vaativaa asiantuntijatyötä, jossa suurien asiamäärien hallinta vaatii rikosoikeuteen ja -prosessiin hyvin perehtynyttä ja kokenutta henkilöstöä. Lyhytaikaisten lisämäärärahojen vaikuttavuus ruuhkan purkuun voi siten jäädä vähäiseksi, koska työn tehokas tekeminen edellyttää perehtymistä ja kokemusta. Hyvin tärkeää olisi pystyä estämään asioiden ruuhkautumista jo etukäteen riittävällä henkilöstömäärällä. Edelleen, mikäli saapuvien asioiden määrä kasvaisi merkittävästi nykyisestä tasostaan esimerkiksi poliisin voimavarojen lisäämisen seurauksena, aiheutuisi Syyttäjälaitokselle myös tältä osin tarve lisävoimavaroille.

Syyttäjälaitos
Valtakunnansyyttäjän toimisto

29.9.2021 Dnro 127/61/2021

Syyttäjälaitos katsoo, että toiminnan turvaaminen ja työmäärien hallitseminen kestävällä tavalla edellyttäisi 58,6 M euron määrärahatasoa vuodelle 2022. Vuodelle 2022 ennakoidun siirtyvän määrärahan turvin pystytään toimintaa ylläpitämään kohtuullisesti, mutta jo vuonna 2023 henkilöstömäärää tulisi ilman määrärahalisäystä vähentää ja siirtyvä erä tulisi pienentymään alle tavoitetason.

Joanna Autiovuori
Hallintojohtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuus voidaan varmistaa valtakunnansyyttäjän toimiston kirjaamosta.

Jakelu Eduskunnan lakivaliokunta